

AEQUITAS

2/2025

DALŠÍ TÉMATA V ČÍSLE:

**TALÁR NA MUZEJNÍ NOCI
LOTYŠSKÉHO NEJVYŠŠÍHO SOUDU**

**NOVÁ SCHODIŠŤOVÁ PLOŠINA
V BUDOVĚ NEJVYŠŠÍHO SOUDU**

Z ROZHODOVACÍ ČINNOSTI

INTERNETOVÝ ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU

ČLÁNEK **PAMĚTNÍ MINCE**

ČNB ve spolupráci s Nejvyšším soudem vydala
mince s motivem Nejvyššího soudu

ČLÁNEK **PRÁVNÍK ROKU**

Předsedkyně senátu trestního kolegia Věra Kůrková
byla oceněna v kategorii trestní právo

ČLÁNEK **ZNALECTVÍ A JEHO PERSPEKTIVY 2025**

Společná konference Nejvyššího soudu
a Nejvyššího správního soudu

ČLÁNEK **NOVINKY V PRACOVNÍM PRÁVU**

Představil předseda senátu Miroslav Hromada
na setkání kolegií Nejvyšších soudů ČR a SR

ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY NEJVVYŠŠÍHO SOUDU

Úvodem mi dovolu pográtulovat pŕedsedkyni trestního senátu Nejvyššího soudu Věře Kůrkové k prestižnímu ocenění Právník roku v kategorii trestní právo. Ocenění, které jí bylo uděleno na galavečeru 19. ročníku soutěže pořádané Českou advokátní komorou a společností EPRAVO.CZ, je oceněním její dlouhodobé kvalitní soudcovské práce. Paní doktorka Kůrková je výraznou osobností české justice, její celoživotní profesní nasazení, odbornost a lidský přístup jsou inspirací pro nás všechny.

Předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Miroslav Hromada představil na setkání kolegií nejvyšších soudů České a Slovenské republiky aktuální novinky, které přináší novela zákoníku práce a související evropské směrnice. Tyto změny mají významný dopad na pracovní podmínky a je nezbytné, aby se s nimi odborná veřejnost důkladně seznámila a věnujeme se jim také v aktuálním čísle našeho čtvrtletníku.

Dalším tématem tohoto čísla je znalecká činnost a její perspektivy. Nejvyšší soud ve spolupráci s Nejvyšším správním soudem uspořádal odbornou konferenci, která otevřela důležitou diskusi o současném stavu a budoucnosti znalecké obce. Kvalitní odborné podklady jsou

pro spravedlivé soudní rozhodování zcela zásadní. Nedostatek znalců, zejména v některých klíčových oblastech, představuje reálné ohrožení efektivity soudních řízení. Věřím, že impulzy z této konference povedou k hmatatelným výsledkům – zejména v oblasti vzdělávání, metodické podpory a institucionálního zázemí znalecké činnosti.

Na závěr bych rád zmínil slavnostní představení pamětní stříbrné mince Nejvyššího soudu, které se uskutečnilo v Sále Františka Vážného začátkem dubna. Grafická podoba mince, která je součástí cyklu Instituce České republiky, byla zpracována podle vítězného návrhu akademického sochaře Zbyňka Fojtů, který při tvorbě vycházel z loga Nejvyššího soudu. Jak zaznělo při slavnostní prezentaci, mince symbolizuje hodnoty, na nichž náš právní stát stojí – nezávislost, nestrannost a důvěra v soudní moc.

Přeji Vám inspirativní čtení a děkuji, že sledujete dění kolem Nejvyššího soudu.

Petr Angyalossy

ČLÁNEK

VĚRA KŮRKOVÁ BYLA OCENĚNA TITULEM PRÁVNÍK ROKU V KATEGORII TRESTNÍ PRÁVO

V rámci již 19. ročníku prestižní soutěže Právník roku pořádané Českou advokátní komorou a mediální a vzdělávací skupinou EPRAVO.CZ, byla předsedkyně trestního senátu Nejvyššího soudu Věra Kůrková vyhlášena Právníkem roku 2025 v kategorii trestní právo. Slavnostní předání cen se uskutečnilo v pátek 23. května 2025 v brněnském hotelu International.

Soutěž Právník roku tradičně oceňuje významné osobnosti české justice v několika kategoriích, a to jak odborných (občanské, trestní, správní a pracovní právo), tak speciálních (PRO BONO, Talent roku a Právnická síň slávy). Ani letošní ročník nebyl výjimkou a ocenil celkem sedm právnických osobností za jejich přínos českému právu. Zvláštní cenu svatého Yva za přínos české justici si odnesl ministr spravedlnosti Pavel Blažek.

Vítězka kategorie trestní právo, Věra Kůrková, si cenu svatého Yva převzala osobně z rukou prezidenta Unie státních zástupců Tomáše Foldyny a generální ředitelky společnosti D. A. S. Jitky Chizzoly. Její ocenění je zasloužené vzhledem k její dlouholeté a významné kariéře v justici.

Věra Kůrková působí jako soudkyně Nejvyššího soudu od roku 2003. Předtím vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnes Masarykova univerzita). Její profesní dráha začala v roce 1985 u Okresního soudu v Mostě, pokračovala od roku 1990 u Krajského soudu v Ústí nad Labem a v roce 1994 byla přeložena k Vrchnímu soudu v Praze. Kromě své soudcovské činnosti se aktivně věnuje i lektorské činnosti na Justiční akademii České republiky, je členkou zkušební komise pro justiční zkoušky a zkušební komisařkou České advokátní komory.

Kromě Věry Kůrkové byli oceněni i další významní právníci. V kategorii správního práva zvítězil soudce Nejvyššího správního soudu, akademik a bývalý generální advokát Soudního dvora Evropské unie Michal Bobek. Slavnostní galavečer v Brně vyvrcholil předáním ceny za celoživotní přínos českému právu a uvedením do Právníké síně slávy profesora Petra Hajna, emeritního vysokoškolského pedagoga a advokáta, který je považován za legendu českého obchodního práva.

V kategorii Talent roku zvítězila Aneta Schwarzová, asistentka soudce trestního úseku Krajského soudu v Ústí nad Labem, za svou práci „Na tenkém ledě: Transparentnost trestního řízení a ochrana osobnosti v digitální době“. Laureátem kategorie PRO BONO se stal advokát Zdeněk Joukl, který dlouhodobě vykonává charitativní činnost, včetně organizování dobročinných aukcí a pomoci osamělým seniorům a pacientům se vzácnými onemocněními. Ministr spravedlnosti Pavel Blažek si kromě předání cen v kategorii Talent roku odnesl také Zvláštní cenu sv. Yva za přínos české justici, a to zejména za zlepšení komunikace ministerstva s právníckými profesemi a za posun v oblasti bezplatné právní pomoci.

Tradičně byla udělena i mimosoutěžní Cena Václava Mandáka za nejlepší odborný článek v Bulletinu advokacie, kterou získal expert na trestní právo Pavel Vantuch za článek „Proč nejsou v obžalobě uváděny důkazy ve prospěch obviněného?“.

Cílem Právníka roku je představit veřejnosti nejvýznamnější osobnosti české justice a přispět k budování pozitivního obrazu českého práva.

Závěrem je třeba zmínit, že Nejvyšší soud má v historii soutěže Právník roku významné zastoupení. V minulosti byli oceněni například Petr Šuk, Lubomír Ptáček, Robert Fremr, František Púry, Roman Fiala, Petr Vojtek, Zdeněk Krčmář, Pavel Šámal, Zdeněk Novotný, František Ištváněk. Do Právníké síně slávy byli uvedeni bývalí předsedové Nejvyššího soudu Otakar Motejl a Iva Brožová, a také bývalá předsedkyně senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Ivana Štenglová. Ocenění Právník roku získala i bývalá předsedkyně Nejvyššího soudu Eliška Wagnerová za své působení u Ústavního soudu.

Gabriela Tomíčková

ČLÁNEK

BYLY VYDÁNY PAMĚTNÍ MINCE S MOTIVEM NEJVYŠŠÍHO SOUDU

V listopadu roku 2023 vypsal Česká národní banka ceny za předložení uměleckých návrhů na pamětní minci s motivem Nejvyššího soudu jako součást cyklu Instituce České republiky. Do umělecké soutěže se přihlásilo 10 výtvarníků s celkem 20 návrhy.

Komise pro posuzování návrhů, která vyhodnocovala návrhy v lednu roku 2024 tříkolovým způsobem, přizvala jako odborného poradce předsedu Nejvyššího soudu Petra Angyalossyho.

V prvním kole byly vyřazeny návrhy s výtvarnými či technickými nedostatky. Návrhy, které se dostaly do druhého kola ČNB ocenila základní odměnou, a do posledního, třetího kola, postoupilo celkem 5 návrhů, které byly po technické i umělecké stránce nejvíce vydařené a tematicky nejlépe spjaté s Nejvyšším soudem.

Na prvním místě se umístil návrh akademického sochaře Zbyňka Fojtů za nápadité propojení lícni i rubové strany a dokonalé ztvárnění heraldických zvířat a sochy Justice.

Tento návrh byl také doporučen k realizaci, což potvrdila v únoru 2024 Bankovní rada České národní banky.

Na lícni straně mince jsou v horní části vyobrazena heraldická zvířata z velkého státního znaku České republiky. Nad nimi je kolem horního okraje text „Česká republika“. Ve spodní části mince je část budovy Nejvyššího soudu, v němž je vyznačena i nominální hodnota mince. Na spodním okraji mince je uveden rok ražby 2025.

Rubové straně mince dominuje postava bohyně spravedlnosti Justice držící otevřenou knihu a po obou stranách jsou misky rovnoramenných vah symbolizující nestrannost a spravedlnost. Kolem horního okraje je umístěn název Nejvyššího soudu a na spodním okraji iniciály výtvarníka Zbyňka Fojtů.

Mince je ražena ze slitiny stříbra a mědi (925 a 75 dílů) o hmotnosti 9 g a průměru 29 mm. Pole mince je vysoce leštěné, reliéf matován a hrana je v hladkém provedení.

Oficiální představení mince se konalo v Sále Františka Vážného.

První minci obdržel předseda Nejvyššího soudu.

Mince v nominální hodnotě 100 Kč vyrazila Česká mincovna, a. s. v Jablonci nad Nisou v počtu 11.900 kusů. Prodejní cena mince je odlišná od nominální hodnoty a zohledňuje cenu stříbra, náklady výroby a DPH.

Jedná se o v pořadí třetí pamětní minci z cyklu Instituce České republiky, první dvě mince se věnovaly Bezpečnostní informační službě a Nejvyššímu státnímu zastupitelství. Nejvyšší soud bude následovat Celní správa, Policie České republiky, Nejvyšší kontrolní úřad a Český statistický úřad.

Stříbrná pamětní mince s motivem Nejvyššího soudu byla vydána 26. března 2025. Dne 2. dubna 2025 byla mince představena předsedou Nejvyššího soudu, Petrem Angyalossym, guvernérem České národní banky Alešem Michlem a členkou bankovní rady Karinou Kubelkovou v Sále Františka Vážného.

První vyraženou minci obdržel předseda Nejvyššího soudu z rukou guvernéra České národní banky.

Předseda Nejvyššího soudu vyzdvihl symbolickou hodnotu pamětní mince, která ztvárňuje hodnoty spravedlnosti a právního státu. Guvernér České národní banky zdůraznil spojitost mezi úspěšností ekonomiky a nezávislostí a nestranností garantů právního státu, za který považuje právě Nejvyšší soud. Karina Kubelková pak navázala na projev guvernéra technickými detaily a dlouholetou tradicí pamětních mincí.

Součástí oficiálního představení byla ukázka forem a razidel.

Součástí oficiálního představení mince byla i ukázka zvětšeniny silikonové formy, pryskyřicového odlitku mince nebo např. razidel.

Pamětní mince disponuje nejen uměleckou a sběratelskou hodnotou, ale představuje také poctu Nejvyššímu soudu jako jednomu z pilířů demokratického právního státu posilujícím práva občanů a důvěru ve spravedlnost a jednotnost v rozhodování.

Monika Němcová

ČLÁNEK

PŘEDSEDA SENÁTU OBČANSKOPRÁVNÍHO A OBCHODNÍHO KOLEGIA MIROSLAV HROMADA PŘEDSTAVIL NA SETKÁNÍ KOLEGIÍ NEJVYŠŠÍCH SOUDŮ ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLIKY NOVINKY V PRACOVNÍM PRÁVU

V polovině května se v Hluboké nad Vltavou uskutečnilo společné pracovní setkání kolegií nejvyšších soudů České republiky a Slovenské republiky. Jedním z hlavních témat byly aktuální změny v oblasti pracovního práva.

Miroslav Hromada, představil novelu zákoníku práce č. 281/2023 Sb., která přináší významné změny, například v oblasti rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, podmínek práce na dálku či elektronického právního jednání. Diskutovalo se také o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách v kontextu požadavků EU.

Soudce Hromada se věnoval také implementaci směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2041 o přiměřených minimálních mzdách.

Uvedl, že minimální mzda v České republice je stanovena jako součin predikce průměrné hrubé měsíční mzdy v národním hospodářství a koeficientu 0,422, což aktuálně odpovídá částce 20 800 Kč měsíčně, resp. 124,40 Kč za hodinu. Cílem je dosáhnout do roku 2029 minimální mzdy ve výši 47 % průměrné mzdy.

Zmínil rovněž dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr – zaměstnavatel je nově povinen rozvrhovat pracovní dobu. Na tyto dohody se vztahuje i úprava překážek v práci, avšak nenáleží náhrada odměny při jiných důležitých osobních překážkách a překážkách z důvodu obecného zájmu.

Miroslav Hromada přednášel mimo jiné
o pravidlech transparentního odměňování.

Pro účely výpočtu nároku na dovolenou je stanovena fiktivní týdenní pracovní doba ve výši 20 hodin. Od 1. 1. 2025 zůstává povinná evidence dohod a zachovává se také limit pro odvody pojistného na sociální a zdravotní pojištění u každého zaměstnavatele, nově však ve výši 25 % z průměrné mzdy (pro rok 2025 tedy 11 500 Kč měsíčně).

Miroslav Hromada se dále zaměřil na tzv. flexinovelu zákoníku práce, která nabude účinnosti 1. června 2025. Jejím cílem je zlepšit pružnost při nábore a propouštění zaměstnanců a zvýšit zaměstnanost žen – v současnosti činí míra ekonomické aktivity žen ve věkové skupině 15–29 let 68 %, zatímco u mužů je to 81,8 %. Připomněl však, že do flexinovely se nakonec nedostala možnost výpovědi bez uvedení důvodu.

Flexinovela dále přináší zkrácení výpovědní doby u sankčních výpovědních důvodů a posílení práv rodičů a pečujících osob. Rodiče na rodičovské dovolené budou nově moci uzavírat dohodu o pracovní činnosti nebo dohodu o provedení práce na stejný druh práce, jaký je uveden v pracovní smlouvě, přičemž po skončení rodičovské dovolené budou mít do dvou let věku dítěte nárok na návrat na původní pozici a pracoviště. Zkušební doba bude prodloužena na čtyři měsíce, u vedoucích pracovníků až na osm měsíců. Nově bude také umožněna brigádnická činnost dětí od 14 let během letních prázdnin.

Dále Hromada přiblížil pravidla pro transparentnost odměňování a právo na informace podle nové evropské směrnice. Zaměstnavatelé budou povinni svým zaměstnancům zajistit snadný přístup ke kritériím, podle nichž se stanovují odměny, úroveň odměňování a postup v odměňování. Tato kritéria musí být objektivní a genderově neutrální. Zaměstnanci budou mít právo obdržet písemné informace o své individuální úrovni odměny, a o průměrných úrovních odměňování rozdělených podle pohlaví pro kategorie zaměstnanců vykonávajících stejnou nebo rovnocennou práci, a to ve lhůtě maximálně dvou měsíců. Zaměstnanci nesmí být bráněno v tom, aby informace o své odměně sdělovali, pokud je to za účelem prosazování rovného odměňování.

Miroslav Hromada, Gabriela Tomíčková

ČLÁNEK

ZNALECTVÍ A JEHO PERSPEKTIVY 2025, SPOLEČNÁ KONFERENCE NEJVVYŠŠÍHO SOUDU A NEJVVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU

Dne 20. března 2025 se v budově Nejvyššího správního soudu konala konference Znalectví a jeho perspektivy 2025. Šlo o společnou akci Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, organizačně zajišťovanou Justiční akademií. Smyslem bylo vytvořit diskuzní prostředí pro relativně samostatné okruhy osob, které se z různých pohledů setkávají se znaleckou činností, a to soudců, znalců, akademických pracovišť a úředníků Ministerstva spravedlnosti. Akce se účastnilo 62 osob, další účastníci pak sledovali přenos konference na streamu.

Atraktivita oboru znalectví

Není ale od věci ohlédnout se trochu zpátky. Alarmující stav úbytku znalců, nedostatků při komunikaci v soudních řízeních a při samotné organizaci znalecké činnosti, spolu s ochabujícím zájmem vysokých škol věnovat se znalectví, hrozí vážnými problémy v celé řadě soudních agend. Stavem znalecké činnosti se zabývá též grémium předsedů krajských soudů, které pověřilo Martinu Flanderovou, předsedkyni Krajského soudu v Českých

Budějovicích a Luboše Dörfle, předsedu Vrchního soudu v Praze, pojmenováním a řešením problémů, s nimiž se znalecká obec potýká. Ti dva pak po dohodě s vedením Nejvyššího soudu přibrali do týmu Petra Vojtku, předsedu senátu Nejvyššího soudu.

Tato tříčlenná skupina se aktivně zapojila do odborného dialogu s akademickou sférou, na počátku své činnosti s Univerzitou Karlovou a následně s Českou konferencí rektorů. Uskutečnila řadu jednání se zástupci akademické obce a prezentovala návrhy na zlepšení podmínek pro výkon znalecké činnosti. Velkou poctou bylo v loňském roce pozvání na zasedání České konference rektorů ve Zlíně (aktivně se zúčastnil též náměstek ministra spravedlnosti Karel Dvořák), kde byla navázána spolupráce týkající se možností, jak rozšířit portfolio výzkumných činností vysokých škol právě o znalectví.

Dosavadní aktivity zahrnují též organizaci odborných seminářů a konferencí zaměřených na vzdělávání soudců a znalců. Na přelomu roku proběhly dva lektorské semináře na Justiční akademii v Praze,

a to v budově na Hybernské a v justičním areálu na Míčáncích. Semináře byly lektorsky zajištěny členy pracovní skupiny, seminář na Míčáncích navíc posílili jako lektori i renomovaní soudní znalci pánové Krabec, Tuček či Vojtíšek. Akce byla pozitivně hodnocena jak pro přednes obecných otázek ke znaleckému dokazování, tak ke specifickým otázkám práce znalce v oboru ekonomika či zdravotnictví.

Činnost skupiny byla prezentována i na stálé konferenci ke znaleckému právu na Právnické fakultě UK v roce 2024 s pokračováním v letošním roce. Významným výstupem činnosti skupiny je návrh na zařazení znalecké činnosti do hodnocení výzkumných organizací v rámci Metodiky 17+, konkrétně do Modulu 3 - Společenská relevance, původně s plánovanou implementací v roce 2025.

Březnová konference

Dosud nejviditelnějším počinem činnosti skupiny byla organizace konference „Znalectví a jeho perspektivy 2025“ pořádané pod záštitou Nejvyššího správního soudu a Nejvyššího soudu v Brně, o níž především hodlá informovat tento článek. Klíčovým

podkladovým materiálem se stal materiál shrnující výsledky ankety, kterou na svých fakultách provedla Univerzita Karlova a z níž vyplynula celá řada kritických připomínek k současné právní úpravě či faktickému stavu, byla označena řadu důvodů nezájmu věnovat se znalectví, ale též podnětů ke zlepšení této situace.

Význam znalecké činnosti pro rozhodovací činnost soudů vyzdvihli v úvodních slovech předsedové obou nejvyšších soudů. Předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy, poukázal především na potřebu mít pro soudní rozhodování kvalitní odborné podklady, které soudce nemá, resp. sám nemůže uplatnit. V příspěvku předsedy Nejvyššího správního soudu Karla Šimky pak zazněl až poněkud tajuplný příměr znaleckého posudku k černé skřínce (black-box) obsahující kýžené vědění, do níž ovšem nemá laik přístup a přijímá z ní potřebné výstupy.

Po vystoupení náměstka ministra spravedlnosti Karla Dvořáka následoval odborný debatní program rozčleněný do tří bloků. První byl pojmenován Znalec a ministerstvo a pod vedením Luboše Dörfla v něm vystoupili v rovnoměrném počtu právě zástupci Ministerstva spravedlnosti a soudní znalci, kteří byli nově pověřeni úlohou působit v poradních sborech ministerstva.

LUBOŠ DÖRFL UVEDL:

Cílem bloku, který jsem měl čest moderovat, bylo podat aktuální informace o vývoji evidence znalců, demytizovat řízení o žádostech o zápis do seznamu znalců a o přestupkové odpovědnosti znalců, která nově od roku 2021 vede Ministerstvo spravedlnosti. A získat zpětnou vazbu od členů poradních sborů o způsobu spolupráce znalců s ministerstvem a o možných perspektivách zapojení znalců do správy a rozvoje znalectví.

Julie Žemlová a Radek Čujan představili statistická data o počtech znalců a jimi podávaných znaleckých posudků v roce 2024 a poukázali na nejkritičtější oblast, kde znalci na jedné straně ubývají a na straně druhé přibývá počet posudků, které jsou jim zadávány. Jak asi tušíte, nejhorší situace je ve zdravotnictví, zvláště v odvětví psychiatrie. Zde v roce 2024 připadal na jednoho znalce počet více než 55 zadaných znaleckých posudků. To potvrzuje ovšem obavy soudců, kteří poukazují na negativní vliv tohoto faktu na délku soudních řízení. Důležitá bude další debata o možnostech řešení tohoto problému, který jsme s ohledem na časové možnosti konference jen „nakousli“.

Pan ředitel Čujan popsal standardní postupy ministerstva při posuzování odborné způsobilosti znalců u těch nově přihlášených i u „přelicensovaných“ a zmínil, jak významnou roli v této oblasti činnosti ministerstva hrají znalci – členové poradních sborů pro jednotlivé obory.

Vystoupení členů poradních sborů ministerstva pro ekonomiku a pro dopravu, Pavla Tůmy, a Aleše Vémoly, význam této spolupráce znalců s ministerstvem potvrdila. Účast znalců takto hraje důležitou roli při posuzování vstupních kritérií pro požadovanou odbornost u nových uchazečů i při řešení stížností na odborný postup znalce. V některých oborech se daří připravovat standardy postupu znalce a metodiky jejich postupu při zpracování odborných zadání. Aleš Vémola několika praktickými příklady předestřel potřebu dalšího odborného přezkoušení i stávajících znalců a naznačil i způsoby, kterými vyšší kvality znalecké činnosti dosáhnout.

Osobně oceňuji dobře připravené vstupy řečníků, kteří mne utvrdili v přesvědčení, že právě spolupráce ministerstva s poradními sbory je důležitým momentem, kdy znalci mají přímý vliv na správu znalecké činnosti.

V nastavení poradních sborů je velký potenciál pro jejich vliv na formování nejen dobré znalecké praxe, ale i pro preedukaci budoucích znalců, pravidelné vzdělávání a také iniciaci celé znalecké obce. Myslím, že de lege ferenda by mohlo posílení role poradních sborů a jejich pevnější a konkrétnější zakotvení v právní úpravě přinést velký pokrok v kvalitě znaleckých posudků.

Ve druhém bloku nazvaném Znalec a soud řídil debatu Petr Vojtek. Dva vystupující pohovořili o úskalích a možnostech komunikace mezi znalcem a orgány státu a jejich příspěvky se vzájemně proluly. Předsedkyně Krajského soudu v Plzni Věra Oravcová na závěr tohoto bloku představila zajímavý pilotní Projekt doplnění soudních znalců v Karlovarském kraji, který je založen na přímé komunikaci soudu se stávajícími znalci a hlavně s potenciálními adepty na toto významné, leč nejednoduché povolání.

VYJÁDŘENÍ PETRA VOJTKA:

V první řadě bych ocenil nasazení Martiny Flanderové a Luboše Dörfla, kteří ztělesňují odbornou i organizační zkušenost ve věcech správy justice obecně. Byl jsem poctěn výzvou pomoci jim odvrátit hrozící tragický stav znalecké obce. Proto jsem rád i za to, že k tomu přispívají v přívětivé konferenční spolupráci oba nejvyšší soudy uspořádáním této konference. Situace je však alarmující a nedojde-li k razantním změnám, hrozí na konci letošního roku zcela nebyvalý odliv znalců, což se velmi negativně dotkne průběhu celé řady soudních sporů.

Moc rád jsem v rámci mě svěřeného bloku uvedl zkušeného odborníka na znaleckou agendu z řad soudců, totiž Jana Čiperu, místopředsedu Krajského soudu v Hradci Králové. Jeho přednes nás uvedl do situací, které v jednacích síních opakovaně potkáváme a řešíme. Upozornil zejména na povinnost, kterou zadavatelům posudků nově ukládá § 25 znaleckého zákona, totiž předem projednat se znalcem zadání posudku a časové a finanční možnosti jeho dodání. Zdálo by se, že jde o mimoprocesní komunikaci, která dříve nebyla připouštěna, ukazuje se však, že se tento institut nijak negativně nedotýká procesních práv účastníků, naopak má potenciál operativně a bez zbytečných průtahů a nákladů vyřešit zejména technickoorganizační záležitosti, což může předcházet pozdějším komplikacím při jednání. Jan Čipera též výstižně upozornil na postavení znalce, který by neměl být vnímán jako strana sporu podle toho, jaký zaujal odborný závěr či na žádost koho vypracoval posudek. Pregnantně vyjádřená řada praktických postřehů byla oceněna spontánním aplausem celého auditoria.

Vynikající kombinaci dvojího vzdělání právnického a lékařského vždy uplatňuje Tomáš Vojtíšek, přednosta Ústavu soudního lékařství FNUSA Brno. Nejinak tomu bylo i při jeho příspěvku mapujícím

podobné téma z pohledu znalce. Výstižně poukázal na problémy plynoucí z toho, že zákon rozšířil seznam náležitostí znaleckého posudku, a vysvětlil, jak má být posudek tvořen a jak s ním má být pracováno. Svěží podání znalecké problematiky bylo navíc okořeněno i vysvětlením specifického postavení soudních lékařů, kteří z povahy věci a charakteru své činnosti mají k právníkům hodně blízko, neboť jde o jediný základní lékařský obor s výhradním zaměřením na znaleckou činnost.

Konečně jsem zvědav, jaké výsledky přinese projekt prezentovaný paní předsedkyní Oravcovou. Chtěl bych doufat, že půjde o jakousi vhodnou decentralizaci, která umožní propagovat význam znalců na místní úrovni a přispět k rozšíření zájmu o zápis do seznamu znalců.

Závěrečný blok moderovaný Martinou Flanderovou na téma Znalec a univerzita dal prostor představitelům vysokých škol a České konference rektorů k vysvětlení situace a postavení znaleckých ústavů v akademické sféře.

MARTINA FLANDEROVÁ UVEDLA:

Blok zahájilo vystoupení garanta pracovní skupiny ke znalecké činnosti České konference rektorů Zdeňka Horáka, rektora Vysoké školy Polytechnické v Jihlavě a místopředsedy České konference rektorů pro oblast vzdělávání, na téma Vědecká činnost znalce. Pan rektor popsal pozici rektora, která z důvodu zajištění chodu vysokých škol postrádá motivaci akademiky a odborníky ve znalecké činnosti podporovat, neboť znalecká činnost nepomáhá vysokým školám ke zlepšení jejího ohodnocení a není považována za činnost vědeckou v odpovídající podobě. Sám jako soudní znalec v oboru forenzní biomechaniky a technického stavu implantabilních zdravotnických prostředků vnímá naléhavou potřebu zapojení vysokých škol do činnosti znaleckých ústavů a znalců. S tím souvisí i otázka nákladů na nutné technické vybavení, které v některých případech znalečné absolutně nepokrývá, což by se mělo zohlednit ve změnách financování vysokých škol.

Vystoupení Tomáše Krabce z Vysoké školy ekonomické v Praze, na téma Oceňovací standardy a jejich význam pro objektivitu a kvalitu výkonu znalecké činnosti akcentovalo nutnost prohlubovat přípravu a vzdělávání znalců, ale i soudců, pro jejichž rozhodování jsou znalecké posudky často stěžejním podkladem pro odborná skutková zjištění, ze kterých následně vycházejí rozhodnutí soudu.

V závěrečném vystoupení Vojtěch Stehel z Vysoké školy technické a ekonomické v Českých Budějovicích, navázal na Zdeňka Horáka v příspěvku nazvaném Výkon znalecké činnosti znaleckými ústavy a úskalí této činnosti. Zmínil malou motivaci znalců o tzv. „přelicensování“ a nedostatečné ohodnocení činnosti vysokých škol, pokud provozují znalecký ústav nebo vykonávají znaleckou činnost prostřednictvím svých akademiků.

V závěrečné diskusi zazněly další podněty, např. na zahrnutí periodické valorizace znaleckého do právní úpravy, zmodernizování procesních předpisů ve vztahu k činnosti znalců, vytvoření pozice znaleckých koncipientů, kteří by se mohli spolupodílet na činnosti znaleckých ústavů a získávat zároveň praxi a odborné zkušenosti pro znaleckou činnost, jakož i podněty pro zaměření dohledové činnosti Ministerstva spravedlnosti na podstatné závady v činnosti znalců.

Stěžejním závěrem odpoledního bloku byla podpora hodnocení činnosti znaleckých ústavů a znalecké činnosti akademiků jako činnosti vědecké, což by se mělo důrazně projevit i v Metodice 17+, v Modulu 3 - Společenská relevance, a to v jiné než v současné „homeopatické podobě“, jak trefně poznamenal Miroslav Frýdek, z Masarykovy Univerzity v Brně, když v Modulu 3, VŠ 2025, se tato činnost vysokých škol objevuje pouze v poznámce pod čarou.

Shoda panovala i na přínosech vzájemného setkávání znalců, akademiků a soudců. O pokračování spolupráce projeví zájem zástupci všech zúčastněných profesí. Účastníci projeví též zájem o další vzdělávání v této oblasti a vyslovili se pro opakování podobné konference v příštích letech.

Pozn.: Poslanecká sněmovna schválila 28. května 2025 novelu přechodného ustanovení znaleckého zákona (§ 46 odst. 2 zákona č. 254/2019 Sb.), takže byla alespoň odstraněna hrozba, že k 1. lednu 2026 zůstane v seznamu znalců zapsán jen zlomek stávajícího počtu.

Petr Vojtek

ČLÁNEK

NEJVYŠŠÍ SOUD ZAPŮJČIL SOUDCOVSKÝ TALÁR NA MUZEJNÍ NOC LOTYŠSKÉHO NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Nejvyšší soud Lotyšska pravidelně pořádá akce v rámci Muzejní noci (*Muzeju nakts*), během nichž nabízí veřejnosti příležitost nahlédnout do historie a fungování soudnictví. Jedním z hlavních lákadel bývá expozice soudcovských talárů, na niž zapůjčil talár také Nejvyšší soud České republiky.

Gabriela Tomíčková

ČLÁNEK

**V KVĚTNU LETOŠNÍHO
ROKU INVESTOVAL
NEJVYŠŠÍ SOUD
DO ZLEPŠENÍ
BEZBARIÉROVÉHO
PŘÍSTUPU**

Budova Nejvyššího soudu již dříve nabízela osobám se zdravotním handicapem, případně osobám pohybujícím se na invalidním vozíku, možnost vyhrazeného parkovacího stání před budovou soudu a příchodu i pohybu po budově.

Hlavní vstup budovy je sice bariérový, ale pomocí zvonkové signalizace, které je umístěna na levém zábradlí, je možné přivolat justiční stráž, která postiženým lidem pomůže.

Vstup pro lidi pohybující se jen pomocí invalidního vozíčku je možný vedlejším vchodem z ulice Bayerova. Zde je také umístěn signalizační sloupek, a to vlevo od vjezdu, a asistentem se opět stává člen justiční stráže, který osobě pomůže a doprovodí ji do příslušné kanceláře.

Vedlejším vchodem je možné vstoupit do hlavní budovy, nebo do přístavby, kde je přímo z chodby možný přístup k výtahu, který vede do každého patra budovy. Výtah je vybaven sedátkem i Braillovým označením jednotlivých pater.

Díky nízkým prahům je pohyb v jednotlivých patrech bezbariérový. Výjimku tvoří pouze přízemí, kde je spojena historická budova s novou přístavbou dvěma schody.

Do velkého sálu je od května letošního roku umístěna nová šikmá schodišťová plošina SP-OMEGA. Investice vyšla Nejvyšší soud celkem na 343.640,- Kč. Plošina s nosností až 300 kg tak pomůže osobám se zdravotním handicapem překonat 11 schodů. Součástí plošiny jsou bezpečnostní prvky a stolička. Plošinu lze ovládat samostatně, nebo za pomoci asistence a disponuje taky funkcí přivolání plošiny pro případy, kdy je osob více.

Díky nové plošině je tak možné zpřístupnit velký sál invalidním osobám i v rámci exkurzí.

Monika Němcová

ČLÁNEK

Z ROZHODOVACÍ ČINNOSTI NEJVVYŠŠÍHO SOUDU

Na závěr čtvrtletníku se opět v mírně odlehčeném duchu podíváme na několik trestních kauz, z nichž si můžeme vzít poučení do běžného života. První čtyři kauzy ukazují, že není dobré běžné konflikty řešit s horkou hlavou či „na ostří nože“, dále se podíváme na majetkovou trestnou činnost z rubriky „lehce nabyl a pak dostal spoustu času přemýšlet ve věznici s ostrahou“. Nakonec si lze vzít i poučení, že v případě nálezu „podezřelého zavazadla“ se toto má řádně ohlásit kompetentním osobám, nikoli zavazadlo „hrdině“ odnést, o samotě zkontrolovat míru rizika, dále „odlehčit“ od nalezené hotovosti a potom zavazadlo zase někam odhodit.

O tom, že být úředníkem v dnešní době není žádný med, svědčí případ **sp. zn. 6 Tdo 249/2025**. Obviněný v e-mailové komunikaci postupně stupňoval intenzitu požadavků na výplatu dávek, a to až do dosažení trestněprávní roviny – kromě vulgarit přidal i vyhrožování ublížením na zdraví.

Při osobní návštěvě úřadu poškozeným nadával a tajemníka úřadu přirovnal k Adolfu Hitlerovi. Svůj výstup zakončil konstatováním, že „*kdyby se choval jako chlap, tak už by tam všichni leželi v krvi*“ a na úplný závěr ještě ukradl na stole ležící mobilní telefon (který ale vzal jen „omylem z rozrušení“). Nejvyšší soud v rámci přezkumu uzavřel, že napadená rozhodnutí netrpí žádnými vadami, které by odůvodňovaly zásah dovolacího soudu.

Rozhodnutí **sp. zn. 4 Tdo 137/2025** je smutným dokladem toho, že ani přímý výkon uloženého trestu nemusí vést k potřebné nápravě – obviněný, který se nacházel ve výkonu trestu, poslal deset výhrůžných dopisů soudkyni, která na prvním stupni soudila jeho trestní kauzu. Jelikož při projednávání kauzy nejspíše vznikl přátelský vztah, používal obviněný pro oslovení druhou osobu jednotného čísla, dokonce se zajímal i o rodinu soudkyně, když mj. napsal: „*Jen ti chci připomenout, že dokud budu dýchat, nebudu*

se snažit ani myslet na nic jiného, než sehnat nějakýho "labilního" vězně, co za trochu fetu udělá cokoliv ... být teď u tebe, pomalu bych tě škrtil a díval se ti do očí, dokud bys konečně nechcípala ... mám čas na to myslet, myslet na to, jak tě zabiju, a za pár let je z těch myšlenek posedlost ... P.S.: Máš vnoučata? Napíšeš mi něco o nich?" Pokud by poškozená byla fanynkou fotbalu, mohla být situace pro ni ještě horší („Kdybys fandila spartě, ublížil bych ti ještě víc, tak raději mlč.“). Nejvyšší soud v rozhodnutí upozornil, že to, že způsob hodnocení provedených důkazů nekoresponduje s představami obviněného, není dovolacím důvodem.

V případě rozhodnutí **sp. zn. 6 Tdo 141/2025** dal obviněný jako poděkování poškozené za to, že mu nepřejela autem psa, který volně pobíhal bez vodítka, úder pěstí do nosu. To by tak hrálo, nechat si od lidí radit, že si má psa hlídat. V podaném dovolání obviněný rozporoval zejména odvolacím soudem zpřísněný trest. K tomu Nejvyšší soud uvedl, že otázka přiměřenosti trestní sankce nemůže být podřazena pod žádný z dovolacích důvodů a proto nepodléhá přezkumu ze strany Nejvyššího soudu, a to pouze s výjimkou, že by byl neslučitelný s ústavním principem proporcionality trestní represe. Jelikož tomu tak v projednávaném případě nebylo, nezbylo než dovolání odmítnout.

Rozhodnutí **sp. zn. 7 Tdo 327/2025** řešilo situaci, kdy poškozený zapředl hovor se ženou u plotu dětského hřiště, přičemž manžel ženy hned, jak je uviděl, všeho nechal a za pomoci jakutského nože odkázal poškozeného do patřičných mezí. K úmrtí poškozeného nedošlo jen díky vysoce specializované lékařské pomoci, obviněný byl odsouzen za pokus vraždy k desetiletému trestu odnětí svobody. Obviněný mj. tvrdil, že poškozený na nůž naběhl sám („upadl na čepel nože, který držel obviněný“), pokud po činu navíc obviněný sám přivolal záchranou službu, jedná se o tak nezákonné odsouzení. K následnému přivolání lékařské pomoci senát Nejvyššího soudu připomenul, že obviněný již dokončil trestný čin, přičemž odstranit vzniklé nebezpečí nebylo v jeho silách, nelze tedy hovořit o dobrovolném upuštění od dokonání trestného činu a nemohlo tak dojít ani k zániku trestnosti pokusu. Danou okolnost však nižší soudy správně vyhodnotily jako polehčující okolnost při ukládání trestu.

Rafinovaný přístup, či alespoň pokus o něj, prokázal obviněný ve věci **sp. zn. 4 Tdo 253/2025**. Spoluobviněná, které se poškozený jako spolubydliči předtím pochlubil dispozicí vyšší finanční hotovosti, nejprve vylákala poškozeného z bytu do hotelu, kde setrvali až do ranních hodin dalšího dne, přičemž obviněný za pomoci jejího klíče vniknul do domu. Aby se zakryl způsob vniknutí, pokusil se přinesenou dlažební kostkou rozbít balkónové dveře, to se mu ale nepodařilo. Z bytu si pak odnesl obálku s hotovostí 650.000 korun a jako protihodnotu nechal v bytě ležet dlažební kostku, nejspíše na památku pro poškozeného. Dovolání nebylo možné přisvědčit, jelikož se argumentace obviněného omezila na subjektivní nesouhlas se skutkovými závěry soudů, bez podložení konkrétními argumenty.

Smysl pro spořivost projevila obviněná vystupující v rozhodnutí **sp. zn. 3 Tdo 1136/2024**, která byla uznána vinnou přečinem zpronevěry, již se dopustila jako hlavní recepční autoservisu, kdy ve dvou případech si nechala vrácené přeplatky za faktury, následně vybrala necelých 1.300.000 korun pro vlastní potřebu. Na svou obhajobu obviněná upozorňovala, že chybějící doklady vystavila, nemohlo se jednat o zpronevěru. Okolnost, že k tomu došlo až v době inventur, pak byla čistě náhodná. Nejvyšší soud dovolací argumentaci obviněné nepřisvědčil. Soudy se správně pozastavily nad tím, proč by se jako jediná obálka s hotovostí měla ztratit právě „tato kritická obálka s částkou 1.290.644 Kč, s kterou čirou náhodou obžalovaná bezprostředně předtím prováděla iracionální účetní machinace“.

Pracovní heslo „s chutí do toho a půl je hotovo“ si vzal k srdci obviněný v případě **sp. zn. 8 Tdo 294/2025**, a to když ochotně přiložil ruku, byť sice ne k dílu, ale k odložené cizí aktovce, ale i to se počítá. Nejednalo se přitom o ledajakou aktovku, ale o pánskou aktovku značky Louis Vuitton, která obsahovala (vyjma dalších praktických věcí, které se do takové aktovky vejdou) hotovost 150.000 korun. Obviněný mj. namítal, že mu bylo znemožněno se osobně účastnit soudního řízení, vždyť přeci 2 až 3 minuty před časem nařazeného hlavního líčení telefonoval na soud, aby oznámil zdravotní indispozici. Soudce později telefonicky ověřil u lékaře vážnost situace, z jeho odpovědi vyšlo najevo, že „obviněný se dostavil do jeho ordinace ve večerních hodinách s tím, že se mu nechce k soudu.“ Byť daný lékař vystavil poukaz na další vyšetření, mohl se obviněný k hlavnímu líčení dostavit. Soud tak uzavřel, že omluva obviněného nebyla včasná ani řádně doložená. Soud prvního stupně ani nesouhlasil s tvrzením obviněného, že „tašku sice vzal, ale proto, že se domníval, že v ní je bomba“. Nejvyšší soud pak dovolání odmítl jako zjevně neopodstatněné.

Novou dobu, v níž host vyhazuje vrchního, dokládá rozhodnutí **sp. zn. 4 Tdo 151/2025**. Po předchozím konfliktu mezi rodinou obviněných a ji obsluhujícím personálem, který vznikl v důsledku hrubého chování hostů k servírkám, obviněný vyhrožoval řediteli hotelu, že ho zabije, přitom shazoval věci ze stolu, rozléval nápoje na podlahu a rozbíjel sklenice, přičemž konflikt vygradoval fyzickým napadením ředitele hotelu. Nejvyšší soud ve věci rozhodoval již podruhé, poprvé věc vrátil k doplnění dokazování. I v novém rozhodnutí uvedl, že obvinění prakticky jen popírají a bagatelizují vlastní trestnou činnost za současného nabízení různých hypotetických verzí skutkového děje. K námitce nerespektování zásady subsidiarity trestní represe pak senát Nejvyššího soudu dodal, že ji nelze aplikovat jen na určitou část skutku, jak se toho obvinění domáhají, nýbrž je potřeba společenskou škodlivost činu posuzovat v kontextu celého skutkového děje a všech okolností případu. Konflikt sice eskaloval i „proaktivním“ přístupem personálu, tato okolnost však byla správně zohledněna v úvahách o trestech pro obviněné. Nejvyšší soud proto obě dovolání odmítl jako zjevně neopodstatněná.

Václav Vlček

Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu obhájil na Konferenci Karlovarské právnické dny cenu za nejlepší judikát, tentokrát za usnesení ze dne 19. 3. 2024, sp. zn. 15 Tdo 960/2023.

AEQUITAS | ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU — 2/2025

Verze:

elektronická, formát PDF

Redakce:

Bc. Monika Němcová, Bc. Gabriela Tomíčková,
Mgr. Václav Vlček, Mgr. Bc. Jan Bena

Fotografie:

Bc. Monika Němcová, Ing. Jiří Sláma,
Mgr. Aleš Pavel, Mgr. Petr Kavka,
archiv Nejvyššího soudu, Česká advokátní komora,
Česká národní banka, Vrchní soud v Praze,
Krajský soud v Českých Budějovicích,
Nejvyšší soud Lotyšska.

Redakční rada:

předseda redakční rady JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D.,
JUDr. Petr Šuk, JUDr. Pavlína Brzobohatá,
JUDr. František Púry, Ph.D., Mgr. Aleš Pavel

Grafické zpracování:

Dominik Martin

Registrace:

AEQUITAS ISSN 2570-572